

Marija vedna Pomočnica
(Rim; cerkev redemptoristov na Eskvilinu)

njih navadne dečke, le onega, ki objema steber, ima za Jezusa! Ni pa zapazil, da je ravno ta deček za leto starejši kot Jezušček pri sredi slike ter da nima nimba (sijaja) okoli glave, torej ni sveto Dete. Dečke poleg njega ima za vojščake pri bičanju, a ni pomislil, da držijo orodje za križanje.¹ Rushforth torej ni odkril vsebine in lepote te slike.

Pot k pravi razlagi nam kaže druga, tudi ne popolnoma razložena slika muranske šole — Marijino venčanje v cerkvi sv. Pantaleona v Benetkah. Izvršila sta jo Giovanni d' Alemagna in Antonio Vivarini l. 1444. Figure so razpostavljene v polkrogih, ki si sledijo više in više ter vedno globlje, kakor sedeži v rimskih gledališčih. Spredej stojijo sv. device in žene,² nad njimi so mučeniki in spoznavalci,³ še više stolujejo apostoli v dolbi-

nah,¹ zadnji pas pa tvorijo starozakonski očaki in preroki.² Od deveterih angelskih zborov jih plava sedem na sinjem nebu,³ dva pa zakrivata božji prestol.

Sredi polkrožnega gledališča se dviga na visokem podstavku šestero stebrov, ki obenem z zadnjo nepredrto steno nosijo ploščad z božjim prestolom s tremi sedeži. Na srednjem in najvišjem, ki ima podnožek, stoluje Bog Oče, na stranskih sedita Mati in Sin Božji. V vznožju te stavbe so pred ograjo sedli štirje evangelisti s svojimi znamenji,⁴ za njimi so štirje zapadni cerkveni učeniki.⁵ Nerazložena je še ena skupina — osemnajst dečkov pod prestolom z orodjem Gospodovega trpljenja. Veljajo sicer za angele, a so naši znanci s Crivellijeve Madone. Kako naj bi bili angeli — brez perutnic, brez sijaja, brez obleke? Srednji vek je predstavljal angele, kot nebeške kneze in čiste duhove, z največjo spoštljivostjo in se ni nikdar drznil slikati jih kot gole otročaje. V naši sliki so vsi angelski zbori na nebu, med njimi ni mesta za take malčke kakor so pod prestolom. Iz osnutka cele slike se pa razvidi njih pomen.

Podoba nam kaže, kako so si koncem srednjega veka predstavljali nebesa na podlagi skrivnega razodenja sv. Janeza (4, 1 nasl.). Sv. Trojica stoluje na oltarju s stebriči, pod njimi pa so zbrani mučeniki (*μαρτυρες*). »Pod oltarjem sem videl duše pomorjenih zavoljo Besede božje in zavoljo pričevanja (*διὰ τὴν μαρτυρίαν*), ki so ga imeli« (Skr. raz. 6, 9). A osebno znani mučeniki, n. pr. sv. Lavrencij, imajo na tej sliki prostor v drugem krogu, pod prestolom morejo biti le brezimniki, ki se osebno ne razločujejo. To so Nedolžni otroci, prvi »pomorjeni zavoljo Besede božje«. Že starokrščanski pesnik Prudencij († o. 410.) naobrača navedeno mesto sv. Janeza nanje ter jih opeva — pod oltarjem.

Salvete flores martyrum
Quos lucis ipso in limine
Christi insecutor sustulit,
Ceum turbo nascentes rosas.

¹ Sv. Pavel ... Andrej, Peter — Janez, Jakob Star., Jernej, Matevž ... Barnaba.

² Mojzes, Jeremija, Malahija, David, Janez Krstnik — Adam, Daniel, Izaija, Habakuk, Abraham.

³ Ob levi so nadangeli (arcangoli) z mečem in tehtnico, sledijo kneževstva (principatus) z žezli in oblastva (potestates) s štiti. Nad prestolom so gospostva (dominationes) s svetovnimi oblami. Na desni se vidijo moči (virtutes) s kadičnicami, angeli (ancoli) z dušami v rokah in prestoli (troni) z lilijami. Nad Bogom Očetom pa plavajo šesteroperutniki kerubini in serafini.

⁴ Sv. Janez, Marko, Matevž, Lukež (kot slikar).

⁵ Sv. Jeronim, Gregorij, Ambrozij, Avguštin.

¹ G. M' Neil Rushforth. Carlo Crivelli. London 1908. Str. 115 in 39 (It was a curious fancy to represent the actors in the »Flagellation« scene on the left as children. The figure grasping the column is a reduced copy of the Infant Jesus standing in front of the Virgin).

² Sv. Katarina Aleks., ?, Apolonija, Barbara, Marija Egipčanska, Neža, Marjeta, Uršula — Magdalena, ?, Helena...

³ Sv. Lavrencij, ?, Kristof, Peter Mučenik ... — Anton Pušč., Benedikt, Liberal, Francišek Asiški, Dominik, Lavrencij Justinian (?), Janez Miloščinar.